

Itaque Sacerdos nequit absolvere poenitentem sollicitatum, nisi iste prius denuntiet, vel saltem promittat se declaraturum Confessorem sollicitantem Judici competenti. Quaestiones alias de hoc argumento solutas, reperies apud auctorem nostrum: haec enim sufficiunt ad ea, quae in praxi communiter occurrunt.

TRACTATUS V.

DE EXTREMA UNCTIONE, ET ORDINE.

CAPUT PRIMUM.

De Sacramento Extremae Unctionis.

1. **Q**uest. 1. Quid est Extrema Unctio? R. Est Sacramentum a Christo institutum ad conferendam aegroti de vita periclitanti gratiam ad perferendos labores, resistendum tentationibus, peccati reliquias abstergendas; atque etiam salutem corporis, si oporteat, per unctionem olei benedicti, et orationem Sacerdotis. Illud esse verum Sacramentum, definitum est a Trid. Sess. 7. Can. 1. Institutum est a Christo post Resurrectionem suam, ut cum aliis TT. docet Suarius, promulgatum autem est in ep. Jacobi c. 5. his verbis: *Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros Ecclesiae, et orent super eum, ungentes eum oleo; et oratio fidei salvabit infirmum, et alleviabit eum Dominus, et si in peccatis sit, remittentur ei.* Certum est hoc Sacramentum unum esse; licet enim plures sint unctiones. omnes tamen pertinent ad unum significandum, scilicet medelam animi, et corporis. Utrum in qualibet unctione partialis gratia conferatur, di-

sputant DD. Affirmant Scotus, Suarius, et alii; sed negat S. Thomas in Supplem. q. 30. art. 1. docens, *in ultima unctione gratiam conferri.* Docent autem multi cum Suario, hoc Sacramentum esse posse validum, et informe, ita ut recedente obice, gratia conferatur. Unde, inquirunt, aegrotus, qui sensibus destitutus, aut bona fide in mortali hoc Sacramentum suscepit, si postea habeat attritionem, recipiet gratiam Sacramenti, modo tollatur obex, perseverante eodem morbo et periculo.

2. **Q**uest. 2. Quenam est materia remota hujus Sacramenti? R. Oleum olivarum ab Episcopo benedictum; sive benedictio sit necessaria ex institutione Christi, sive ut aliis placet, ex praecepto Ecclesiae. De commissione R. Pontificis potest a simplici Sacerdote benedici, ut fit apud Orientales, teste Bened. *VIV lib. VII. c. 16. de Syn. Dioec.* Renovari debet quotannis, veteri exusto; quod si istud non sufficiat, nec haberi possit benedictum, potest admisceri oleum benedictum, sed in minori quantitate. Nec officit validitati materiae, si oleo admisceatur aliquantulum balsami, ut olim in usu fuisse multi credunt.

3. **Q**uest. 3. Quenam est proxima materia Extr. Unctionis? R. Est Unctio aliquarum partium corporis, quae fieri a Sacerdote debet pollice manus dexterae; id tamen solum de praecepto, nam in necessitate, v. g. lue grassante, fieri potest virga oleo tineta, quae postea est comburenda. Controvertitur a TT. an sit de necessitate Sacramenti unctio quinque sensuum, an una tantum sufficiat ad valorem? Pro pluribus stant antiquiores fere TT. S. Bonaventura, Suarius, alique citantes D. Thomam, qui tamen in supplem. q. 32. a. 6. solum ait, unctionem quinque sensuum esse *quasi de necessitate Sacramenti.* Alii tamen multi cum Merbesio, Natali Alex. Tournelyo docent, unam

tantum unctionem pertinere ad essentiam Sacramenti. Pro qua sententia adducitur usus aliquarum Ecclesiarum, Ritualia quaedam, et Pastoralia. Quicquid sit de hac controversia, quae nondum est ab Ecclesia definita, facile omnes admittunt, unctiones quinque sensuum ex praecepto saltem esse adhibendas, nec nisi in periculo mortis, aut alia urgente gravi necessitate, illas esse omitendas.

4. Cum autem instat necessitas, ungendum est unum tantum organum, vel potius caput, ut ait Bened. XIV. dicendo: *Indulgeat tibi Deus, quicquid per sensus deliquisti*, ut habet Rit. Parisiense; vel potius exprimendo quinque sensus, et praemittendo verbum *deliquisti*, ne, si forte interim aeger moriatur, nullum sit Sacramentum. Quod si vivere dubitetur, prosequatur Sacerdos sub conditione, ut praescribit Rituale Romanum. Si post unam unctionem aegrotus supervixerit, repetendas esse in singulis sensibus, additis Orationibus a Rituali praescriptis. Illud certum est, non esse necesse pedes, et renes inungere, imo nec decet in feminis unctio renum.

5. *Quaest. 4.* Quanam est forma hujus Sacramenti? R. Illa Ritualis verba: *Per istam S. Unctionem, et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid per visum deliquisti*. Et Sic de aliis sensibus. Quae verba proferre debet Sacerdos, ungen- do in modum crucis unumquodque organum, non absolvendo formam donec sensus pares inunxerint, v. g. utrumque oculum, utramque aurem, incipiendo a dextra parte. Verbum *deliquisti* est quidem de essentia Sacramenti, non ita verbum *sanctam*, quamvis illud omittere scienter peccatum esset, et quidem grave. Idem dico de verbis illis: *per suam piissimam misericordiam*, quae in communi opinione non pertinent ad substantiam Sacramenti, aliis repugnantibus cum Belarmino.

6. Quamvis in multorum sententia valeat forma indicativa, atque ea habeatur in Rit. Ambrosiano, communior tamen, et verior est opinio S. Th. quem sequuntur Suarius, et fere omnes TT. necessariam esse formam deprecativam, et colligitur ex ipsis verbis D. Jacobi: *Et orant super eum*, cet. Certe sine gravi peccato non licet alia uti, quam ea, quae in Rituali praescribitur. Cetera autem, quae ad formam non pertinent, in necessitate omittere, ut orationes, psalmos non est peccatum; extra necessitatem autem relinquere orationes in Rituali praescriptas proculdubio est mortale; preces autem, et Litanias relinquere, juxta multos veniale est, juxta alius probabilius nullum est peccatum. Nisi necessitas urgeat, Sacerdos nequit absque gravi flagitio Unctionem ministrare absque sacris vestibus, secus in gravi necessitate, ut multi docent, quamvis aliqui nolint unquam sine sacris vestibus infirmum inungi. Ita Suarius, Sporer, Elbel contra alios.

7. *Quaest. 5.* Quisnam sit Minister Extremae Unctionis? R. Solum Sacerdotem, ut definitum est a Trid. *Sess. 14. Can. 4.* posse valide ministrare hoc Sacramentum; illud tamen nemini licet ministrare, nisi proprio Parocho, aut alteri Sacerdoti ex ejus facultate; urgente autem necessitate, et Parocho absente, potest, ac debet illud conferre quivis Sacerdos. Regulares, qui sine licentia Parochi illud ministrant, excommunicantur in *Clemen. 1. de priv. sed id intelligitur*, nisi necessitas urgeat. Apud Graecos viget consuetudo adhibendi septem, vel tres saltem Presbyteros ad ungendum aegrotum; sed certum est unum sufficere ex decreto Alexandri III. quamvis laudabile sit ut plures assistant, nimirum ut ipsorum oratio magis prosit ad effectum hujus Sacramenti obtinendum; quae est ratio D. Thomae c. 75. lib. 4. contra gentes. Cavendum tamen est, ut ait Bened. XIV. ne alius Sacerdos ungat, et alius formam pronuntiet, sed

unus, idemque sit qui materiam, et formam adhibeat Sacramenti.

8. *Quaest. 6.* Quibusnam possit, ac debeat conferri hoc Sacramentum? R. Cum Rit. Rom. *Debet hoc Sacramentum infirmis praebere, qui, cum ad usum rationis pervenerint, tam graviter laborant ut mortis periculum imminere videatur.* Sic habetur in Trid. Sess. 14. c. 3. et in decreto Eugenii ad Armenios. Unde nequit sanis conferri; quod si conferatur, erit invalidum, ut docet communis doctrina TT., contra Juenum, et Roncaglia. Nec valide confertur aegrotis, qui gravi mortis periculo non laborant; nec mulieri parturienti, nisi revera partus sit adeo periculosus, ut in proximo sit vitae discrimine. Non est ministrandum pueris, aut perpetuo amentibus, neque excommunicatis, et publicis peccatoribus, si in manifesto peccato moriantur. Nec ministratur navigaturis, aut iis, qui praelium inituri sunt, aut reis ultimo supplicio afficiendis, ut habetur in Rituali Romano.

9. Sed non est expectandum, ut aegroti sint omnino sensibus destituti: imo peccabunt graviter Parochi, si differant ministrare hoc Sacramentum, donec infirmus privetur usu rationis: Ita Catechismus Romanus; atque id praecipitur a Bened. XIV. in Euchol. Graecorum. Imo docent multi, et graves TT. cum Suario, Holzmano, Tournelyo, posse ministrari Extremam Unctionem statim ac aegrotus prudenter iudicetur laborare periculo mortis, etsi adhuc non proximae. Et adducunt pro hac sententia Concilia Aquisgranense, et Moguntinum; favet etiam Florentinum dicens: *Subjectum huius Sacramenti esse infirmum, de cuius morte dubitatur.* Confirmatur etiam ex Trid. Sess. 14. c. 3. dicente: *Hanc unctionem infirmis adhibendam; iis vero praesertim, qui in exitu vitae constituti videantur.* Ubi verbum *praesertim* satis indicat posse ministrari quoque infirmis, qui non videntur con-

stituti in exitu vitae. Et videtur id consonum bullae Benedicti ad Graecorum institutionem.

10. *Quaest. 7.* An, et quando iterari possit hoc Sacramentum? R. Posse, ac debere iterari, cum aegrotus diversa laborat infirmitate, cum gravi, et proximo vitae periculo. Sed non est denuo inungendus infirmus in eadem, quantumvis longa infirmitate, nisi ita convalescit, ut nova censeatur aegritudo, novumque periculum. Ita Rit. Romanum, et Cath. R.

11. *Quaest. 8.* An sit obligatio recipiendi Extremam-Unctionem? R. Affirmat. cum a Christo Domino ea sit instituta tanquam instrumentum, et ut Trid. ait, *praesidium firmissimum* ad roborandam animam contra diaboli tentationes, quae tunc maximae esse solent, et tollendas reliquias peccatorum. Hinc *tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere esse non potest*, verba sunt Tridentini Sess. 14. cap. 3. Imo non pauci cum Toletio affirmant divinum esse praeceptum illud recipiendi ex illo Jacobi 5. *inducat Presbyteros Ecclesiae.* Communis tamen opinio TT. haec verba de consilio tantum interpretatur ex D. Th. in 4. d. 23. q. 1. ar. 1. docente Sacramenta tam Confirmationis, quam Extremae Unctionis non esse *de necessitate salutis.* Itaque ajunt, illa omittere solum esse veniale, nisi contemptus. vel scandalum intersit.

CAPUT II.

De Sacramento Ordinis.

12. *Quaest. 1.* Quid est Ordo, et quotuplex? R. Ordo sumitur vel pro ipsa ordinatione, et ritu sacro, quo potestas spiritualis confertur; vel pro ipsa potestate conficiendi Eucharistiam: in primo sensu est Sacramentum, in secundo effectus Sacramenti. Jam

vero primo modo acceptus definitur: Sacramentum novae legis, quo traditur potestas ad consecrandam Eucharistiam, et ad alia ministeria spiritualia, quae ad illam quodammodo referuntur. Hinc per Ordinem duplex ministris confertur potestas, alia circa Christi Corpus reale, alia circa corpus Christi mysticum in ordine ad absolvendum a peccatis. Porro Ordinem esse vere, et proprie Sacramentum, definitum est a Trid. Sess. 23. Can. 3.

13. Ubi etiam definitum est, plures esse Ordines. *Si quis dixerit, praeter Sacerdotium, non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, et majores, et minores, per quos velut per gradus quosdam in Sacerdotium tendatur, anathema sit.* Septem assignantur ex Florentino, et Tridentino; scilicet Presbyteratus, Diaconatus, Subdiaconatus, Acolytatus, Exorcistatus, Lectoratus, Ostiariatus. Tres primi dicuntur Majores, et sacri, tum ob votum solennae castitatis illis annexum; tum quia propius pertinent ad Eucharistiam. Quatuor reliqui dicuntur Minores; tonsura autem proprie non est ordo, sed via, et dispositio ad Ordines: quia per illam nulla confertur potestas spiritualis, sed solum homo constituitur in statu Clericali, fitque capax obtinendi Beneficia Ecclesiastica. An Episcopatus sit ordo distinctus a presbyteratu, disputant TT.; sed S. Thomas, Bonaventura, et alii volunt solum esse extensionem quandam presbyteratus. Alii cum Bellarmino docent esse Ordinem omnino diversum, tum quia in ipso traditur specialis potestas constituendos ministros Eucharistiae, tum quia Episcopatus confertur per manus impositionem, et per formam *Accipe Spiritum S. cet.*

14. *Quaest. 2.* An omnes Ordines sint Sacramenta? R. 1. Certum est fide, Sacerdotium esse Sacramentum, ut definitum est a Tridentino laudato. De Diaconatu etsi non sit de fide, mihi certum est illum

quoque rationem habere Sacramenti, et contraria sententia Cajetani, et Durandi est omnino improbabilis. Equidem in ordinatione Diaconi tria conveniunt sufficientia ad Sacramentum. 1. Signum sensibile, scilicet impositio manum. 2. Institutio Divina, definiente Tridentino *Institutam esse Divina ordinatione Hierarchiam, quae constat Episcopis, Presbyteris, et Ministris.* Atqui to ministris saltem diaconi intelligendi sunt. 3. Promissio gratiae per verba Episcopi: *Accipe Spiritum S. ad robur, cet.* Quod attinet ad Subdiaconatum, varia est DD. opinio: communis est sententia DD. cum S. Th. Bellarmino, et aliis, eum inter majores ordines, et Sacramenta recensendum; alii id negant cum Magistro Sent. Gratiano, Estio, quibus adhaerent Cabassutius, et Tournelyus. Profecto Ecclesia Graeca inter minores Ordines Subdiaconatum enumerat, atque eodem modo sensisse per multos annos Latinam Ecclesiam multis videtur. V. *Bened. XIV. de Syn. Dioeces. lib. VIII. c. 24.*

15. R. 2. Minores Ordines in communi, et magis probabili opinione non sunt Sacramenta, sed veluti quidam gradus ad majores Ordines. Quamquam omnes Ordines, nullo excluso, esse Sacramenta, multi, et graves TT. docent, eosque unum esse dicunt Sacramentum, vel quia ad Eucharistiam referuntur, vel quia plenitudo omnium est in uno Sacerdotio, ut ait D. Th. in *Suppl. q. 37. a. 1.*

16. *Quaest. 3.* Quanam est materia, et forma singulorum Ordinum? R. Materia remota uniuscujusque Ordinis est aliquod instrumentum, traditum ordinandis in signum potestatis spiritualis: proxima est ejusdem traditio, et acceptio. Forma sunt illa verba, quibus ea potestas confertur. An ad valorem requiratur contactus physicus, gravis est controversia; sed in praxi standum est sententiae requirenti non solum moralem materiae contactum, sed etiam physicum;

cum agatur de valore Sacramentorum. Hinc Sacerdotio initiandus non solum debet tangere calicem, in quo patena est superposita, sed ipsam etiam patenam cum hostia.

17. Circa materiam, et formam Minorum Ordinum facile convenit inter DD. *Ostiarius* itaque ordinatur traditione clavium Ecclesiae, qua confertur ipsi specialis potestas aperiendi, et claudendi januas Ecclesiae, ac admittendi dignos, et indignos excludendi. *Lector* traditione libri lectionum, qua datur specialis potestas legendi psalmos, et lectiones ex suggestu in Ecclesia, ac populum catechizandi, seu instruendi in rebus fidei. *Exorcista* traditione libri Exorcismorum, qua confertur potestas ejiciendi Demonia. *Acolytus* traditione urceolorum, et candelabri, si ve utrumque materiam constituat, si ve sola urceolorum porrectio, in quo auctores dissentiunt. Ejus officium est, in Missa solemnibus Subdiacono inservire, cereos accendere, praeparare, et porrigere ipsi ampullas vini, et aquae. *Subdiaconi* munus est Diacono inservire, calicem cum patena praeparando, et legere epistolam. Circa materiam autem ejus ordinationis, dubitatur a TT. Apud Graecos est manuum impositio; apud Latinos calix cum patena, quibus aliqui tanquam materiae partem addunt librum epistolarum. Tam calix quam patena debent esse consecratae, si ve ex praecepto tantum, ut volunt aliqui; si ve etiam ex vi Sacramenti ad valorem ipsius, ut multis placet.

18. Nec vero convenit inter DD. circa materiam, et formam diaconatus. Alii censent solam impositionem manuum cum illis verbis *accipe Spiritum S. cet.* esse de essentia ordinationis Diaconi, neque aliter Graeci ordinantur. Alii volunt consistere in sola traditione libri Evangeliorum cum illis Episcopi verbis: *accipe Spiritum S. ad robur, cet.* Alii denique non solum dationem libri, sed etiam manuum imposi-

tionem ad materiam volunt necessariam pertinere. Ita cum aliis Bellarminus, eo quod Ecclesia declaraverit, apud Graecos materiam Diaconatus esse solam impositionem manuum; quoad Latinos vero praeter impositionem requiri libri traditionem. Potuit enim Ecclesia auctoritate sibi a Christo tradita determinare materiam, et formam, quam Christus solum in genere praescripsit: vel potius, ut aliis, placet, definire condiciones, et addere tanquam materiam integram porrectionem instrumentorum. V. Bened. XIV. de Syn. l. 7. c. 2.

19. Hac posita opinione, discrepant AA. in assignanda materia, et forma presbyteratus. Quod ad materiam attinet, certum est ad illam duo concurrere, scilicet traditionem instrumentorum, et manuum impositionem; Episcopus enim in ordinatione Presbyteri ter manus imponit: 1. cum eas extendit, nihil omnino dicens: 2. cum una cum Presbyteris extendit manus super initiandos, dicens: *Accipe potestatem offerendi Sacrificium cet.*: 3. cum post communionem: *accipe Spir. S. cet.* Ad formam quod attinet, ter quoque Episcopus preces fundit: 1. cum tradit calicem cum patena, dicens *accipe potestatem, cet.*: 2. cum in ipsa impositione manuum dicitur ab Episcopo: *accipe Spiritum S.*: 3. cum in tertia impositione iterum dicit: *accipe Spirit. S.* Omissis igitur AA. opinionibus, apud Latinos invalida censetur ordinatione, in qua non concurrant datio instrumentorum, impositio manuum, saltem secunda (nam tertia tantum est declaratoria) et Episcopi verba: *accipe potestatem*, quae profertur in traditione calicis; et illa *accipe Spiritum S.* quae in secunda manuum impositione pronuntiantur. Hinc ordinatione facta sine secunda manuum impositione repetenda est, ut declaravit S. C. apud Bened XIV., secus si absque tertia, quae solum est supplenda.

CAPUT III.

De Ministro Ordinis.

20. *Quaest. 1.* Quisnam est ordinis Minister? R. Solum Episcopum esse ministrum ordinarium, ut definitum est a Tridentino Sess. 23. c. 4. Ex commissione autem R. Pontificis potest quivis Sacerdos Ordines minores conferre, ut docet Bellarminus cum D. Thoma. Cardinalibus autem ex consuetudine concessum est; Abbatibus tamen solum circa suos subditos, non autem alios sine speciali consensione ipsorum Ordinarii. Ordo Presbyteratus, et Diaconatus non potest a simplici Sacerdote conferri, etiam ex Papae commissione, qui tamen potest cuivis Sacerdoti potestatem dare ordinandi Subdiaconos, quamvis id concedere non soleat. Nec vero prima Tonsura dari potest a Presbytero etiam Parochiali sine Pontificis facultate, ut constat ex praxi Ecclesiae. Episcopus autem munus ordinandi exercere per se debet, nec potest alteri non Episcopo committere.

21. *Quaest. 2.* An valida sit ordinatio ab Episcopo facta, qui non est Sacerdos, vel nondum est consecratus, vel suspensus est, aut excommunicatus? R. 1. Episcopus electus, et confirmatus, sed nondum consecratus potest quidem subditis dare facultatem, ut ab alio Episcopo ordinentur; ipse tamen nequit ordinare ante sui consecrationem, per quam accipit ordinandi potestatem. R. 2. Episcopus, qui non est Sacerdos, nequit valide ordinare, et multo minus, qui non est baptizatus: ita omnes. 3. ordines collati ab Episcopo rite consecrato, quantumvis suspensio, excommunicato, degradato, interdicto, validi quidem sunt; sed ille incurrit censuras; et ordinatus ab eo, qui notorie talis est, manet suspensus.

22. *Quaest. 2.* Quosnam possit Episcopus ordinare? R. Episcopus non potest ordinare nisi solos subditos. Potest autem quis esse subditus Episcopi ratione originis, si in ipsius dioecesi sit natus, vel ratione domicilii, si in ea domicilium habeat, vel quasi domicilium cum animo permanendi; vel ratione beneficii, quod habeat intra dioecesim. Quocumque ex his modis subditus potest ab Episcopo ordinari; potest quoque non subditus ordinari ratione *famulatus*, modo per triennium fuerit cum Episcopo commoratus, et beneficium, remota omni fraude, statim re ipsa illi conferatur, ut statuit Trid. Sess. 23. c. 9. De cetero Episcopus ordinans non subditum sine licentia sui Ordinarii suspenditur per annum a collatione Ordinum. Nec vero sibi subditos potest Episcopus ordinare in aliena dioecesi absque facultate Episcopi Dioecessani; utrum vero haec prohibitio ad collationem tonsurae protendatur, res est inter DD. controversa.

23. *Quaest. 3.* Quisnam possit dare litteras dimissoriales ad Ordines suscipiendos? R. Potest Ordinarius, sive sit originis, sive domicilii, sive beneficii. 2. Capitulum Sede vacante, sed non nisi post annum vacationis transactum, ut tradit Trid. Sess. 7. *de ref. c. 1.* Possunt tertio Abbates, alique exempti circa suos subditos, quos possint ordinare, scilicet subditos sibi Regulares; nam subditos Saeculares neque ordinare possunt, nec eis dare dimissorias ex Trid. decreto. Quod si aliter egerint, Abbates manent suspensi ex Decreto S. C. Concilii, approbato ab Urbano VIII. Excipit tamen Bened. XIV. Abbates aliquot speciale privilegium habentes, ut sunt Cassinensis, Claravallensis, alii. An autem valide, licet non licite ordinentur non subditi ab Abbatibus jurisdictionem Episcopalem habentibus, incertum est. Negant Suarius, Aversa cum aliis, sed

verius affirmant alii multi, atque ita declaratum esse a S. C. docet Benedictus XIV. lib. 2. de Syn. c. 10. Dubitatur pariter, utrum Novitii Regulares possint a Praelatis suis Abbatibus ordinari, non secus ac professi? probabilior est sententia affirmans cum Suario; cum nomine Regularium veniant etiam Novitii in favorabilibus.

24. *Quaest. 4.* An, et quomodo peccabit Ordinarius, qui conferat Ordines in statu lethalis? R. Eum graviter peccare, quia injuriam gravem irrogat Sacramento. Aliqui excusant a mortali Ministrum conferentem minores Ordines in peccato mortali, cum probabile sit eos non esse Sacramenta. Certum est autem gravis peccati reum fore, qui Ordines etiam minores conferat, vel suscipiat, aliqua censura irretitus; qui autem sic ordinat, incurrit irregularitatem; suscipiens autem cum censura manet ab Ordine suscepto suspensus.

CAPUT IV.

De iis, quae in Ordinando requiruntur.

25. *Quaest. 1.* Quaenam requiruntur, ut quis valide ordinetur? R. Ut sit mas, et baptizatus, et non invitus. Hinc feminae sunt ordinis omnino incapaces, ut constat ex c. *Nova de poen. et tem.* 2. Hermaphroditi, nisi in eis praevaleat sexus virilis: 3. non baptizati, ex c. *veniens de praesbyt.*: 4. qui omnino invitus, et coactus ordinatur, non recipit characterem, secus si metu etiam injusto et gravi coactus ordinetur, tunc enim recipit characterem, cum habuerit voluntatem accipiendi Ordinem. Sed si metus fuit gravis, et injustus, non tenetur uti Ordine sacro, et potest uxorem ducere. Valide quoque ordinantur infantes, amentes, et pueri carentes usu rationis,

sed non tenentur ad votum castitatis, nisi post completum annum 14. obligationem voti, velint, et ratam habeant.

26. *Quaest. 2.* Quaenam sint necessaria, ut quis licite ordinetur? R. Praeter dicta ad valorem Ordinis necessaria, requiritur de praecepto 1. confirmatio ex Trid. Sess. 23. c. 4. Ref. 2. ut ordinandus sit tonsura initiatus, ex eodem Trid. 3. aetas legitima quae unicuique Ordini praefixa est ab Ecclesia. Nimirum ut nemo tonsura initiatur ante completum septennium ex c. *nullus*; alias episcopus suspenditur per annum ab ejus collatione, nisi initiatus religionem ingrediat, ut ait Toletus. Circa alios minores Ordines aetas praefixa non est, sed relinquatur Episcopi arbitrio, ut post septennium eos conferat illis, qui linguam latinam intelligant. Subdiaconatus requirit annum 22. Diaconatus 23. Praesbyteratus 25. sed isti possunt esse tantum inchoati. Ad Episcopatum requiruntur anni 30. atque idem dicitur de Cardinalitia dignitate, quamvis ex concessione Sixti V. Cardinales Diaconi pessint annorum 22. Beneficium ex Tridentino postulat annos 22., nisi Curatum sit, quod nequit conferri ante 25. inchoatum. Canonicatus in Cathedralibus requirit annos 22. inchoatos secundum Tridentinum: in Collegiatis sufficit annus 14. cum nihil de ipso sit in jure statutum. Ubi notari oportet, eum, qui ante legitimam aetatem sciens ordinatur, subjacere ipso facto perpetui suspensioni ab exercicio sui ordinis.

27. Servanda quoque sunt temporis interstitia ex decreto Trid. Sess. 23. c. 11. Quantum temporis intervallum intercedere debeat inter unum, et alterum Minorem Ordinem, non definit Tridentinum; et potest in hoc Episcopus justa de causa dispensare. A minoribus autem Ordinibus ad Subdiaconatum nemo ascendere debet, nisi post intervallum unius anni, ni-

si aliud exposcat iudicio Episcopi necessitas Ecclesiae, vel utilitas. A Subdiaconatu ad Diaconatum requiritur spatium anni, nisi aliud Episcopo videatur. Idem saltem requiritur intervallum ut diaconus Sacerdotio intietur, nisi ob Ecclesiae utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur. Qui autem una, eademque die duos ex Sacris Ordinibus susciperet, non solum graviter peccaret, sed etiam subiret suspensionem, et irregularitatem. Minores Ordines possunt conferri in quolibet die festo; majores, nisi adsit dispensatio solum in quatuor temporibus, Sabato Sancto, et Passionis: Prima tonsura, quolibet die, et loco.

28. *Quaest. 3.* Quanam praeterea requiruntur ex parte Ordinandi? R. Praeter dicta, ut licita sit ordinatio, necessaria est in eo immunitas ab irregularitate, et censura: 2. status gratiae: 3. animus clericandi ex Trid. Sess. 23. c. 4. Unde nequit a gravi culpa excusari, qui sine animo sequendi statum clericalem suscipit minores Ordines, solum ex animo effugiendi iudicii saecularis: 4. scientia eorum, quae ad ministrandum unumquemque Ordinis sunt necessaria: 5. vocatio Divina, sine qua suscipiens Sacros Ordines se exponit gravissimo periculo aeternae damnationis, ut SS. PP. passim ex S. litteris ostendunt; praesertim Chrysostomus, Anselmus, Bernardus, quibus accedit D. Thomas 2. 3. q. 18. a. 1. Tandem probitas vitae, de qua loquens Tridentinum Sess. 23. c. 12. ait. *Sciant Episcopi, debere ad hos Ordines assumi dignos dumtaxat, et quorum probata vita senectus sit, juxta illud Sap. 4. 9. Aetas senectutis vita immaculata.*

29. Praecipit quoque Episcopis Synodus Tridentina, ut neminem ad Sacros Ordines promoveant absque sufficienti titulo sustentationis, sive patrimonii, sive beneficii, sive paupertatis Religiosae; alioquin ipse Episcopus tenetur ei suppeditare ad victum ne-

cessaria. Tenetur quoque Episcopus examinare vel per se, vel per alium omnes Ordinibus initiandos, nisi aliunde ipsi constet esse idoneos.

30. *Quaest. 4.* Quanam sunt praecipua officia eorum, qui Sacros Ordines suscipiunt? R. Quatuor: horas canonicas quotidie recitare; servare coelibatum; deferre habitum, et tonsuram; propria Ordinis sui ministeria exercere. De obligatione coelibatus, et de titulis Ordinandi late agit auctor noster in hoc loco, nec non de obligatione tonsuram, ac vestem Clericalem deferendi. Duo a nobis tantum notanda sunt: 1. eum qui ab Episcopo ter admonitus, nolit uti veste Clericali, ac tonsura, amittere privilegium fori, et Canonis: 2. Presbyterum in ordinatione sua promittere obedientiam Episcopo, scilicet in iis, quae muneris sui propria sint, atque etiam ex vi hujus legis teneri a servicio Ecclesiae suae non discedere sine licentia Episcopi, ut ait Bened. XIV. nisi velit ad Monasterium transire; nam tunc etiam repugnante Episcopo, potest libere discedere, ut statuit Urbanus II. Potest vero Episcopus Clericum suum, etiam post professionem, ad Ecclesiam suam revocare, si ex ejus absentia gravem Ecclesia jacturam pateretur. V. Constit. Bened. XIV. datam 14 Jan. 1747. cujus initium est: *Ex quo dilectus.*

TRACTATUS VI.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

CAPUT PRIMUM.

De Sponsalibus.

1. *Quaest. 1.* Quid sunt sponsalia? R. Sunt promissio voluntaria, deliberata, et mutua, signo sensi-